

Riktlinjer för ideellt arbete i Rädda Barnen

1. Jag ska tydligt ta ställning för barnets bästa

Vi ska vara modiga när vi kämpar för barnets rättigheter och för barnets talan. Barns rättigheter ska respekteras fullt ut och i alla sammanhang. Tydliga ställningstaganden förpliktigar och kan innebära att vi utsätter oss för kritik och motstånd.

2. Jag ska respektera barns och vuxnas rätt till integritet, samt möta dem med respekt, vänlighet och ödmjukhet

Det är viktigt att vi i vårt arbete bidrar till ett öppet, tillitsfullt klimat som präglas av respekt för individen. Inom Rädda Barnen tolererar vi inte diskriminering av något slag. Vi värnar om allas rätt, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller annan grund. Vi ska alltid värna om barnets integritet och vi ska vara noggranna när vi engagerar vuxna i verksamhet där den vuxne har direkt kontakt med barn - vare sig det gäller frivilligt eller betalt arbete. Vi garanterar att all verksamhet bedrivs i enlighet med Rädda Barnens Policy mot övergrepp och utnyttjande av barn – Tryggare Tillsammans, och Rädda Barnens policy för skydd mot sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande.

3. Jag ska följa Rädda Barnens stadgar, verksamhetsinriktning, riktlinjer och policier

För den som får ett uppdrag av Rädda Barnen inom en lokalförening, ett distrikt eller i Rädda Barnens riksförbund är det viktigt att känna till och ha tillgång till grundläggande dokument.

4. Jag ska följa Rädda Barnens avtal och intentioner i samarbete med andra organisationer

I allt samarbete krävs en förmåga och vilja till kompromisser men det är samtidigt viktigt att ha klart för sig vad som går att kompromissa om och inte. Utgångspunkten är att vi ska värna om Rädda Barnens värdegrund som den uttrycks i stadgar och styrdokument. Varje samarbete är unikt och det krävs förtroendet med den egna verksamheten och en medvetenhet om vad Rädda Barnen vill uppnå med ett samarbete med andra organisationer.

5. Jag ska förvalta Rädda Barnens pengar på bästa sätt och aldrig ta emot pengar eller gåvor för eget bruk

Vi ska vara mycket noga med Rädda Barnens pengar. Rädda Barnens riktlinjer för hantering av insamlade medel ska tillämpas. Pengar ska hanteras på ett säkert och ansvarsfullt sätt. Grundläggande för Rädda Barnen är att vi inte accepterar någon form av korrupcion.

6. Jag ska vara ansvarsfull när jag använder insamlade medel och följa regler och rutiner

Vi ska använda våra medel till arbete för barnets bästa och för att förbättra villkoren för barn i enlighet med våra stadgar. Kostnader för administration ska minimeras.

7. Jag ska bidra till att skapa ett gott arbetsklimat, öppna beslutsprocesser och lovar att inte använda min position för egen vinning

Ideellt arbete bygger på ett personligt engagemang. Ett öppet välkomnande klimat och ett demokratiskt arbetssätt bidrar både till att stärka organisationen och till att fler människor vill engagera sig i vår verksamhet. Grundläggande för Rädda Barnen är att vi inte använder vår position för egen vinning.

8. Jag ska värna om Rädda Barnens goda namn och rykte

Rädda Barnen är en demokratisk folkrörelse med många medlemmar, aktiva och givare som ger god förankring i det svenska samhället. Vår främsta tillgång är vårt förtroendekapital. Det är helt avgörande för organisationen att vi förvaltar det på bästa sätt. Vi ska säkerställa att vår verksamhet är trygg och säker för de barn som omfattas av den. Vi ska vara lojala mot Rädda Barnen och vid misstanke om brott som sker i verksamheten ska vi anmäla det till polisen.

9. Utdrag ur belastningsregister

Samtliga ledamöter i en styrelse ska uppvisa utdrag ur belastningsregistret. Det gäller även den som har direkt kontakt med barn i Rädda Barnens regi oavsett om hen är medlem eller inte. Den enskilde begär själv utdraget från polisen och visar upp det för styrelseordföranden eller den som ansvarar för verksamheten.

Vid brister i efterföljd

Inom Rädda Barnen är vi angelägna om att snarast kunna ge stöd och vägledning i de fall tveksamheter uppstår kring efterlevnaden av riktlinjerna. Rädda Barnens förtroendevalda har ett särskilt ansvar för att lyhört och konstruktivt följa upp frågor och påtalade brister samt vid behov i enskilda fall klargöra problem och ge förslag på möjliga lösningar. I de eventuella fall då någon inom organisationen misstänks för brott kommer Rädda Barnen att vända sig till relevanta myndigheter.

Förbindelse att följa Riktlinjer för ideellt arbete i Rädda Barnen beslutade av Riksstyrelsen februari 2021

Riktlinjer för ideellt arbete i Rädda Barnen innehåller vägledande principer för Rädda Barnens medlemmar och andra aktiva som har ett uppdrag i organisationen. Att arbeta för Rädda Barnen, i Sverige eller i ett annat land, innebär ett särskilt ansvar att värna om mänskliga rättigheter i allmänhet och om barnets rättigheter i synnerhet.

Rädda Barnen verkar utifrån den värdegrund som uttrycks i Barnkonventionen och deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna. Den bygger på övertygelsen om

- att alla människor har lika värde
- att barn har särskilda rättigheter
- att alla har ett ansvar

Riktlinjer för ideellt arbete i Rädda Barnen har skapats för att ge trygghet både för barn som vi arbetar med och för, enskilda medlemmar, aktiva personer i vår verksamhet och för organisationen. Riktlinjerna är gemensamma för alla som arbetar ideellt i Rädda Barnen och ger en vägledning om hur såväl organisationen som medlemmar och andra aktiva ska förhålla sig i olika situationer.

Riktlinjerna ska bidra till att förstärka förtroendet för Rädda Barnen som en trovärdig aktör för barnets rättigheter.

Jag har denna dag tagit del av Riktlinjer för ideellt arbete i Rädda Barnen och tillhörande vägledning och ställer mig bakom dem.

_____ den _____

(ort)

(datum)

(namnteckning)

(namnförtydligande)

Namn på Lokalförening, Distrikt eller Riksförbund i vars verksamhet jag är engagerad.

Förbindelsen ska efter undertecknande visas upp för ordföranden i den styrelse som ansvarar för verksamheten eller för ansvarig person i aktuell verksamhet. Den enskilda medlemmen eller aktiva personen ansvarar för att bevara det undertecknade dokumentet. Förbindelsen finns tillgänglig på medlemsidorna.

VÄGLEDNING TILL RIKTLINJER FÖR IDEELLT ARBETE I RÄDDA BARNEN OCH RÄDDA BARNENS POLICY MOT ÖVERGREPP OCH UTNYTTJANDE AV BARN

Vägledningen är upplagd som följande - rubrikerna är själva riktlinjerna för ideellt arbete, medan texten under rubrikerna ger vägledning i hur riktlinjerna ska förstås.

1. Jag ska tydligt ta ställning för barnets bästa

Barnkonventionen fastslår att varje barn har rättigheter, lika värde, och att inga barn får diskrimineras (artikel 2). Barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet (artikel 3). Barnets rättigheter ska respekteras fullt ut och i alla sammanhang. Enligt Kompassen ska vi vara modiga när vi kämpar för barnets rättigheter och för barnets talan. Tydliga ställningstaganden förpliktigar och kan innebära att vi utsätter oss för kritik och motstånd.

2. Jag ska respektera barns och vuxnas rätt till integritet, samt möta dem med respekt, vänlighet och ödmjukhet

Det är viktigt att vi i vårt arbete bidrar till ett öppet klimat med tillit som präglas av respekt för individen. Inom Rädda Barnen tolererar vi inte diskriminering av något slag (artikel 2). Vi värnar om allas rätt, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning, ålder eller annan grund. Vi ska alltid värna om barnets integritet och vi ska vara noggranna när vi engagerar vuxna i verksamhet där den vuxne har direkt kontakt med barn - vare sig det gäller frivilligt eller betalt arbete (artikel 19). Vi garanterar att all verksamhet bedrivs i enlighet med Rädda Barnens policy om övergrepp och utnyttjande av barn – Child Safeguarding. Mer information om Child Safeguarding finns längre fram i denna vägledning under egen rubrik.

3. Jag ska följa Rädda Barnens stadgar, kompass, verksamhetsinriktning, riktlinjer och policyer

För den som får ett uppdrag av Rädda Barnen inom en lokalförening, ett distrikt eller i Rädda Barnens riksförbund är det viktigt att känna till och ha tillgång till dessa grundläggande dokument. Det är lokalföreningen, distriktets eller riksstyrelsens uppgift att informera och tillhandahålla styrdokumentet till nya ideellt aktiva medlemmar/icke-medlemmar. En bra start som ny i Rädda Barnen är att gå en introduktionsutbildning som arrangeras runtom i landet.

4. Jag ska följa Rädda Barnens avtal och intentioner i samarbete med andra organisationer

I allt samarbete krävs en förmåga och vilja till kompromisser men det är samtidigt viktigt att ha klart för sig vad som går att kompromissa om och inte. Utgångspunkten är att vi ska värna om Rädda Barnens värdegrund som den uttrycks i stadgar och Kompassen. Varje samarbete är unikt och det krävs ingående kännedom med den egna verksamheten och en klar insikt om vad Rädda Barnen vill uppnå med ett samarbete med andra organisationer.

5. Jag ska förvalta Rädda Barnens pengar på bästa sätt och aldrig ta emot pengar eller gåvor för eget bruk

Det finns inte bara en definition av korruption men Rädda Barnen utgår ifrån Transparency Internationals definition: Korruption är när någon utnyttjar sin maktposition för att gynna sig själv. Det kan även handla om att gynna ett intresse som står beslutsfattaren nära.

Det är allas ansvar att korruption inte förekommer. Rädda Barnens hela existens vilar på förtroende, ett förtroende som ska upprätthållas i alla led i verksamheten. Misstankar om oegentligheter, oavsett storlek kan undergräva det stora förtroende organisationen har. För att kunna göra vårt viktiga arbete och uppnå vår vision är det viktigt att vi har tydliga system och riktlinjer som kan förebygga och motverka alla former av korruption och bedrägerier.

- Rädda Barnens insamlingspolicy ska följas. Den redogör i detalj för hur insamlingsarbete får bedrivas ned på detaljnivå, exempelvis hur viktigt det är att ändamålet för insamlingen tydligt framgår och hur öronmärkta gåvor ska hanteras.
- Rädda Barnens policy för arbete mot korruption och bedrägeri syftar till att tydliggöra risker inom organisationen och stärka arbetet mot eventuell korruption inom hela Rädda Barnen. Det är genom säkra system som bedrägerier och korruption kan motverkas och genom att se till att det finns ett system för utredning av alla misstänkta och påstådda bedrägerier eller korruption. Se policyn som ett stöd som visar hur fungerande system för intern kontroll kan byggas upp inom föreningen eller distriktet.
- Rädda Barnens whistle-blowing-policy syftar även den till att minska korruption och bedrägeri genom att tydliggöra hur misstankar och eventuella oegentligheter ska rapporteras men även hur visselblåsaren ska skyddas.

6. Jag ska vara ansvarsfull när jag använder insamlade medel och följa regler och rutiner

Vi ska använda våra medel till arbete för barnets bästa och för att förbättra villkoren för barn i enlighet med våra stadgar. Pengar ska hanteras på ett säkert och ansvarsfullt sätt. Kostnader för administration ska minimeras. För att en föreningens ekonomi ska fungera bra behöver varje styrelse ta fram stabila rutiner. Som stöd finns Rädda Barnens insamlingspolicy, för att ta fram bra rutiner läs mer under punkt 2 i Vägledning för riktlinjer för internkontroll på sidan 17. Några exempel på rutiner är att:

- Pengar som samlas in i Rädda Barnens namn måste gå till Rädda Barnens arbete och verksamheter.
- Det alltid måste vara tydligt anges vad pengarna ska gå till vid en insamling och att pengarna också går till det ändamålet.
- Följa de handfasta regler som finns för insamling med bössor.
- Izettle eller Swish endast får vara kopplade till lokalföreningens, distriktets eller riksförbundets bankkonton.
- Insamlade pengar förs över till Rädda Barnens Riksförbund så snart som möjligt.
- Alla samarbeten ska följa ” [Policy för Rädda Barnens samarbete med företag](#)”.
- Kolla upp vilka tillstånd som krävs av polisen på orten.

7. Jag ska bidra till att skapa ett gott arbetsklimat, öppna beslutsprocesser och lovar att inte använda min position för egen vinning

Den demokratiska delen i folkrörelsearbetet är grundläggande för att en förening eller styrelse ska fungera på ett bra och effektivt sätt. Det är var och ens ansvar inom Rädda Barnen, som medlem eller icke-medlem som förtroendevald eller tjänsteperson, att bidra till ett öppet och välkomnande klimat. Det är viktigt att alla välkomnas och att alla får komma till tals på möten och i diskussioner i sin styrelse eller exempelvis en arbetsgrupp.

Styrelsen är de som företräder Rädda Barnen på sin nivå: kommun, län/landsting respektive riksnivå. Allt arbete vi gör sker för barnets bästa och inte för att vi som privatpersoner ska få publicitet eller göra egen vinning. Som engagerad i Rädda Barnen är att du en representant för organisationen och inte dig själv som privatperson. Detta gäller i alla sammanhang såsom föreningens olika verksamheter eller i möten med politiker eller media. Så om exempelvis en medlem eller styrelseledamot reagerar på en nyhet i lokal media och vill göra en påverkansaktivitet i Rädda Barnens namn måste personen alltså först få ett godkännande av sin styrelse innan aktiviteten genomförs.

Ett tips är att ha en informationskväll där styrelsen någon eller några gånger varje år bjuder in alla medlemmar och andra intresserade för att träffas, berätta om vad föreningen gör och hur man kan engagera sig.

8. Jag ska värna om Rädda Barnens goda namn och rykte

Rädda Barnen är en demokratisk folkrörelse med många ideellt aktiva icke-medlemmar, medlemmar och givare vilket ger god förankring i det svenska samhället. Vår främsta tillgång är vårt förtroendekapital. Det är helt avgörande för organisationen att vi förvaltar förtroendet på bästa sätt.

Vi ska säkerställa att vår verksamhet är trygg och säker för de barn som omfattas av den. Vi ska vara lojala mot Rädda Barnen och vid misstanke om brott som sker i verksamheten ska vi anmäla det till polisen. Om du misstänker att ett barn far illa i en av Rädda Barnens verksamheter ska du agera enligt Rädda Barnens policy mot övergrepp och utnyttjande av barn (Child Safeguarding) och anmäla det till regionchefen i respektive region eller till utsedd kontaktperson som finns i varje region. Det finns ingen formell tystnadsplikt som ideellt aktiv, och det finns inte heller en formell anmälningsplikt till socialtjänsten.

I varje region finns en ansvarig kontaktperson som du kan vända dig till.

Ärenden som inte handlar om att barn far illa som medlemmen/icke-medlemmen får ta del av i verksamheten ska däremot inte föras vidare.

9. Utdrag ur belastningsregistret

Vad är ett registerutdrag?

Det finns olika utdrag ur belastningsregistret som visar om en person blivit dömd för vissa allvarliga brott, i regel under de senaste tio åren. Det framgår av utdragen om en person förekommer i registret eller inte.

Vem omfattas av kravet på utdrag ur belastningsregistret?

Det utdrag som efterfrågas av de ideellt aktiva medlemmar/icke-medlemmar som arbetar i verksamheter där barn förekommer, begränsas till uppgifter om sexualbrott och barnpornografibrott samt mord, dråp, grov misshandel, människorov och grovt rån. Detta är brott som innebär mycket allvarliga kränkningar av andra människor. För styrelseledamöter i lokalföreningar, distrikt och riksstyrelse krävs ett så kallat § 9-utdrag som även visar ifall ekonomisk brottslighet förekommit i historien. Utdraget ska visas upp för respektive ordförande och det ska ske innan uppdraget påbörjas.

Hur hanteras utdraget?

Den enskilde ansvarar själv för att beställa, hantera utdraget och för att bevara det efter att det har visats upp. Utdraget visas enskilt för styrelsens ordförande alternativt för de projektledare som fått denna uppgift delegerad till sig, men ordföranden ansvarar för att i en särskild lista notera att utdragen uppvisats.

Ordföranden i en lokalförening ska uppvisa sitt eget utdrag ur belastningsregistret för sitt distrikts ordförande. Distriktets ordförande ansvarar för att notera att utdraget uppvisats av ordförande i de lokalföreningar som tillhör distriktet. Distriktets ordförande ska i sin tur uppvisa sitt utdrag för riksstyrelsens ordförande som ansvarar för att notera att utdraget uppvisats.

Samtliga ledamöter i riksstyrelsen ska uppvisa eget utdrag för riksvälberedningen som ansvarar för att i en särskild förteckning notera att utdraget uppvisats av ledamöterna. Notera att i samtliga ovanstående fall då utdrag ur belastningsregistret ska uppvisas måste alla sidor i kuvertet visas upp för ordförande.

Ett tips är att göra detta tillsammans vid det konstituerande mötet eller vid första styrelsemötet efter årsmötet och sedan lägga alla blanketterna i ett kuvert och lägga på brevlådan direkt efter mötet. Sedan kommer utdraget till var och ens postadress och kuvertet kan tas med vid nästa styrelsemöte för notering.

Hur gör du för att beställa utdrag ur belastningsregistret?

Utdraget som ska användas är det som heter Föreningar m.m. där personer ska arbeta med barn, PM 442.14. Utdraget finns att beställa på www.polisen.se – eller klicka på länken [PM442.14](#). Det finns två möjligheter, att skriva ut blanketten för beställning och fylla i för hand eller fylla i den på webben och sen skriva ut den. Blanketten måste oavsett undertecknas för hand, av varje person. Sedan kan blanketten skickas per post till polismyndigheten eller scannas in och skickas per e-post.

Vad ska du göra om du misstänker att riktlinjerna inte följs?

Inom Rädda Barnen är vi angelägna om att snarast kunna ge stöd och vägledning i de fall tveksamheter uppstår om och hur riktlinjerna ska följas. Om du som medlem/icke-medlem misstänker brott eller oegentligheter eller om riktlinjerna på annat sätt inte följs eller respekteras vänder du dig i första hand till styrelsen för lokalföreningen eller distriktet, som snarast ska behandla frågan. Du kan också vända dig till Rädda Barnens regionkontor för att få stöd och vägledning, se kontaktuppgifter på www.raddabarnen.se. Vid frågor som rör misstankar om övergrepp eller liknande inom en verksamhet finns Rädda Barnens policy mot övergrepp och utnyttjande av barn (Child Safeguarding) som stöd med tydliga instruktioner om hur en ska agera. Vid misstanke om ekonomiska brott finns rutinen som anges i policyn för [whistle-blowing](#).

När ska en polisanmälan göras?

Alla medlemmar/icke-medlemmar har ansvar för att vid misstanke om brott delge detta till ordföranden i styrelsen eller till valda revisorer. Om medlemmen/icke-medlemmen tycker att det är för känsligt eller svårt att lyfta sina misstankar till styrelsen kan denne vända sig till nästa nivå i organisationen, vilket innebär distriktets ordförande. Om misstankarna om brott skulle uppstå i distriktet så kan en vända sig till riksstyrelsens ordförande eller till kansliet för att få hjälp och vägledning i att gå vidare.

Om det visar sig att en medlem/icke-medlem med uppdrag i Rädda Barnen gjort sig skyldig till brott inom Rädda Barnens verksamhet ska brottet polisanmälas så fort det bli uppmärksammat! Notera att en polisanmälan inte kan vara anonym utan måste vara personlig. Det underlättar för polisutredningen om den som uppmärksammat att brott begåtts är den som polisanmäler.